T084 TKL 2 (20) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 4-Vãng Sanh P2

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 39 291

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 39

GIAÛI THÍCH PHAÅM BOÁN : VAÕNG SANH Phaàn 2

KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät, ñöôïc Boán thieàn, Boán taâm voâ löôïng, Boán ñònh Voâ saéc, daïo chôi trong aáy maø vaøo Sô thieàn, töø Sô thieàn khôûi, vaøo Dieät taän ñònh; töø Dieät taän ñònh khôûi, cho ñeán vaøo Töù thieàn; töø Töù thieàn khôûi, vaøo Dieät taän ñònh; töø Dieät taän ñònh khôûi, vaøo Hö khoâng xöù; töø Hö khoâng xöù khôûi, vaøo Dieät taän ñònh; töø Dieät taän ñònh khôûi cho ñeán vaøo Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù; töø Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù khôûi, vaøo Dieät taän ñònh. Nhö vaäy, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, duøng löïc phöông tieän neân vaøo ñònh moät caùch vöôït böïc. LUAÄN: Hoûi: Neáu ngöôøi phaøm phu khoâng theå vaøo Dieät taän ñònh, côù sao Boà-taùt töø thieàn khôûi, laïi vaøo Dieät taän ñònh? Ñaùp: Trong A-tyø-ñaøm Tyø-baø-sa Tieåu thöøa noùi nhö vaäy, chaúng phaûi Phaät daïy trong Tam taïng. Laïi Boà-taùt aáy, Thaùnh nhaân coøn khoâng kòp huoáng gì ñang laø phaøm phu, ví nhö voi traéng saùu ngaø, tuy bò teân ñoäc, vaãn thöông xoùt keû baén. Taâm töø bi nhö vaäy, A-la-haùn khoâng coù. Luùc Boà-taùt coøn ôû trong suùc sanh maø coøn nhö vaäy huoáng gì khi laøm thaân ngöôøi, lìa duïc vaøo thieàn maø khoâng ñöôïc vaøo Dieät taän ñònh. Hoûi: Neáu Boà-taùt ñöôïc Dieät taän ñònh coù theå nhö vaäy, coøn pheùp vaøo ñònh vöôït baäc thì khoâng theå quaù hai. Neáu noùi töø Sô thieàn khôûi cho ñeán vaøo Dieät taän ñònh, khoâng coù caùch aáy? Ñaùp: Caùc ngöôøi khaùc tuy coù phaùp vaøo ñònh, vì söùc ít, neân khoâng theå vöôït xa. Coøn Boà-taùt coù voâ löôïng löïc phöôùc ñöùc trí tueä saâu vaøo thieàn ñònh,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 39 292

taâm khoâng ñaém tröôùc, cho neân hay vöôït xa, ví nhö löïc só trong coõi ngöôøi, nhaûy khoâng quaù ba boán tröôïng, neáu löïc só coõi trôøi, thì khoâng haïn soá. Trong phaùp Tieåu thöøa, vöôït moät baäc laø ñònh phaùp, coøn Boà-taùt löïc thieàn ñònh lôùn, taâm khoâng ñaém tröôùc, neân tuøy yù vöôït xa gaàn. Hoûi: Neáu nhö vaäy, thì ñònh vöôït baäc laø lôùn; coøn ñònh theo thöù lôùp khoâng phaûi laø lôùn? Ñaùp: Caû hai ñeàu lôùn. Vì sao? Vì töø Sô thieàn khôûi, ñeán Nhò thieàn, khoâng coù taâm gì khaùc xen vaøo, nhaát nieäm vaøo ñònh, cho ñeán Dieät taän ñònh ñeàu nhö vaäy. Vöôït baäc laø töø Sô thieàn khôûi vaøo ñeä tam thieàn cuõng khoâng ñeå cho taâm khaùc xen vaøo, cho ñeán Dieät taän ñònh, nghòch hay thuaän ñeàu nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Ñònh vöôït baäc hôn. Vì sao? Vì ñeàu khoâng coù taâm khaùc xen vaøo maø coù theå vöôït baäc; ví nhö ngöïa vui vaày xoay chuyeån tuøy yù. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, tu Boán nieäm xöù, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, khoâng thuû chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn, Bích-chi Phaät ñaïo, duøng löïc phöông tieän vì chuùng sanh phaùt khôûi Taùm thaùnh ñaïo phaàn, do Taùm ñaïo phaàn aáy, khieán ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, cho ñeán Bích-chi Phaät ñaïo. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Quaû vaø trí cuûa heát thaûy A-la-haùn, Bích-chi Phaät, laø voâ sanh phaùp nhaãn cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Neân bieát Boà-taùt ma-ha-taùt aáy haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät, truù ôû trong ñòa vò baát thoái. LUAÄN: Hoûi: Sao khoâng noùi Boà-taùt aáy haønh saùu Ba-la-maät maø chæ noùi ñöôïc boán nieäm xöù? Ñaùp: Hoaëc noùi hoaëc khoâng noùi, neân bieát Boà-taùt ñeàu thöïc haønh saùu Ba-la-maät, ñoái vôùi ba möôi baûy ñaïo phaåm hoaëc haønh hoaëc khoâng haønh. Khoâng thuû chöùng ñaïo quaû Thanh vaên, Bích-chi Phaät, coù ñaïi töø ñaïi bi, saâu vaøo löïc phöông tieän... nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Khoâng ñöôïc caùc ñaïo quaû laøm sao coù theå laáy ñoù ñeå hoùa ñoä ngöôøi? Ñaùp: Phaät töï noùi nhaân duyeân: ñoù laø quaû vaø trí cuûa Thanh vaên, Bích- chi Phaät ñeàu laø phaùp nhaãn cuûa Boà-taùt, chæ khoâng nhaän laõnh danh töï caùc ñaïo quaû; quaû vaø trí ñeàu nhaäp vaøo voâ sanh phaùp nhaãn. Laïi nöõa, chæ khoâng thuû chöùng, coøn caùc phaùp khaùc ñeàu thöïc haønh. Ñöôïc Boà-taùt ñaïo, goïi laø baát thoái chuyeån. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt truù ôû saùu Ba-la-maät, thanh tònh coõi trôøi Ñaâu-suaát. Neân bieát ñoù laø vò Boà-taùt trong Hieàn kieáp.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 39 293

LUAÄN: Boà-taùt coù moãi moãi ñaïo, moãi moãi haïnh, moãi moãi nguyeän, do nhaân duyeân tu nghieäp, Boà-taùt aáy sanh treân coõi trôøi Ñaâu-suaát, vaøo giöõa chuùng hoäi ngaøn Boà-taùt, thöù lôùp laøm Phaät. Coù töôùng traïng nhö vaäy, neân bieát ñoù laø Boà-taùt trong Hieàn kieáp. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát, coù Boà-taùt ma-ha-taùt tu Boán thieàn cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, maø chöa chöùng Boán ñeá, neân bieát aáy laø Boà- taùt moät ñôøi boå xöù. LUAÄN: Hoûi: Boà-taùt moät ñôøi boå xöù aáy, neân sanh coõi trôøi Ñaâu-suaát, côù sao noùi ñöôïc boán thieàn...? Ñaùp: Boà-taùt aáy sanh treân coõi trôøi Ñaâu-suaát, lìa duïc ñöôïc Boán thieàn... Laïi nöõa, Boà-taùt boå xöù aáy, töø khi lìa duïc trôû laïi, laâu ngaøy ñaày ñuû Phaät phaùp, duøng löïc phöông tieän, theo pheùp boå xöù, sanh coõi trôøi

Ñaâu-suaát, chöa chöùng Boán ñeá, laø coá yù ñeå laïi khoâng chöùng, neáu thuû chöùng thì thaønh Bích-chi Phaät, vì muoán thaønh Phaät neân khoâng chöùng. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt voâ löôïng voâ soá kieáp tu haønh, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. LUAÄN: Boà-taùt aáy tuy troàng thieän caên, caàu Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, nhöng vì caên ñoän, tu haønh hoãn taïp, neân thaät laâu môùi ñöôïc. Do troàng thieän caên saâu neân chaéc chaén ñöôïc. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt truù ôû saùu Ba-la-maät, thöôøng sieâng tinh taán, lôïi ích chuùng sanh, khoâng noùi vieäc voâ ích. LUAÄN: Boà-taùt aáy tröôùc coù aùc khaåu, neân phaùt taâm Boà-taùt nguyeän raèng: Toâi vónh vieãn xa lìa boán loãi mieäng, ñöôïc ñaïo aáy. Laïi nöõa, Boà-taùt aáy bieát trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, caùc phaùp khoâng coù ñònh töôùng. Khoâng coù töôùng coù theå chaáp tröôùc, coù theå noùi. Bieát nhö vaäy maø coù theå laøm lôïi ích, thì ñoù ñeàu laø Phaät phaùp, neáu khoâng theå laøm lôïi ích, thì tuy coù noùi gioûi, cuõng chaúng phaûi Phaät phaùp. Ví nhö caùc thöù thuoác hay, maø khoâng chöõa ñöôïc beänh, khoâng goïi laø thuoác, daãu cho ñaát buøn maø chöõa laønh beänh cuõng goïi laø thuoác. Vì vaäy, sôï noù sai laàm, neân khoâng noùi vieäc voâ ích. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt haønh saùu Ba-la-maät, thöôøng sieâng tinh taán, lôïi ích chuùng sanh, töø moät nöôùc Phaät ñeán moät nöôùc Phaät, döùt ba ñöôøng aùc cho chuùng sanh. LUAÄN: Boà-taùt aáy truù ôû saùu thaàn thoâng, ñi ñeán möôøi phöông theá giôùi, ngaên chaën ba ñöôøng baát thieän thöôïng, trung, haï. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt truù ôû saùu Ba-la-maät, laáy boá thí laøm ñaàu, ñem an vui cho heát thaûy chuùng sanh, caàn aên uoáng cho

aên uoáng; y phuïc, ñoà naèm, anh laïc, hoa höông, phoøng xaù, ñeøn ñuoác tuøy choã caàn ñeán ñeàu cho heát. LUAÄN: Boà-taùt coù hai vieäc: 1. Hay laøm cho chuùng sanh lìa khoå. 2. Hay cho vui. Laïi coù hai vieäc: 1. Thöông xoùt chuùng sanh trong ba ñöôøng aùc. 2. Thöông xoùt ngöôøi. Boà-taùt cho chuùng sanh vui, vì thöông ngöôøi, neân tuøy cho hoï caàn ñeán ñeàu cho heát. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt luùc haønh Ba-la-maät, bieán thaân nhö Phaät, thuyeát phaùp cho chuùng sanh trong ñòa nguïc, thuyeát phaùp cho chuùng sanh trong suùc sanh, ngaï quyû. LUAÄN: Hoûi: Boà-taùt aáy côù sao bieán laøm thaân Phaät, tôï nhö khoâng toân troïng Phaät? Ñaùp: Coù chuùng sanh nhôø thaáy thaân Phaät maø ñaéc ñoä, hoaëc coù chuùng sanh thaáy caùc thaân Chuyeån luaân thaùnh vöông... maø ñaéc ñoä, vì vaäy bieán thaân laøm Phaät. Laïi nöõa, theá gian xöng Phaät danh hieäu laø Ñaïi bi, laø Theá Toân. Neáu duøng thaân Phaät vaøo ñòa nguïc, thì vua Dieâm-la, caùc quyû thaàn khoâng ngaên trôû, laø baäc toân quyù, laøm sao ngaên ñöôïc. Hoûi: Neáu ôû trong ñòa nguïc löûa chaùy, thöôøng bò thoáng khoå taâm thöôøng taùn loaïn, khoâng laõnh thoï phaùp ñöôïc, laøm sao hoùa ñoä? Ñaùp: Boà-taùt duøng löïc thaàn thoâng baát khaû tö nghì, phaù vaïc, dieät löûa, caám cheá lính nguïc, phoùng haøo quang chieáu soi, chuùng sanh taâm vui, môùi thuyeát phaùp cho, nghe thôøi thoï trì. Hoûi: Neáu nhö vaäy, chuùng sanh ñòa nguïc coù ngöôøi ñaéc ñaïo chaêng? Ñaùp: Tuy khoâng ñaéc ñaïo, maø gieo nhaân duyeân thieän caên ñaéc ñaïo. Vì sao? Vì troïng toäi

khoâng theå ñaéc ñaïo, coøn trong ñöôøng suùc sanh thì neân phaân bieät, hoaëc ñaéc ñaïo hoaëc khoâng ñaéc ñaïo. Nhö roàng chuùa A-na-baø- ñaït-ña, roàng chuùa Ta-kieät ñaéc Boà-taùt ñaïo. Trong ñöôøng quyû thaàn Daï-xoa, Maät-tích Kim-cang, quyû Töû-maåu... coù keû ñaéc kieán ñaïo, laø ñaïi Boà-taùt. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt luùc haønh saùu Ba-la- maät, bieán thaân nhö Phaät, ñeán khaép möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi chö Phaät, thuyeát phaùp cho chuùng sanh vaø cuùng döôøng chö Phaät, thanh tònh Phaät ñoä. Nghe chö Phaät thuyeát phaùp, xem xeùt, choïn löïa töôùng Phaät quoác tònh dieäu trong möôøi phöông, ñeå maø töï döïng leân quoác ñoä thuø thaéng, trong ñoù caùc Boà-taùt ñeàu laø moät ñôøi boå xöù.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 39 295

LUAÄN: Boà-taùt aáy khaép vì chuùng sanh trong saùu ñöôøng thuyeát phaùp, laïi duøng thaân Phaät vì möôøi phöông chuùng sanh thuyeát phaùp. Hoaëc coù chuùng sanh nghe ñeä töû Phaät thuyeát phaùp, khoâng tín thoï, neáu nghe Phaät ñoäc toân töï taïi thuyeát phaùp thì tín thoï lôøi ngaøi. Boà-taùt vì nhaân duyeân hai vieäc neân cuùng döôøng chö Phaät, ñoù laø trang nghieâm quoác ñoä, nghe phaùp trang nghieâm quoác ñoä, ñi ñeán möôøi phöông Phaät ñoä thuû laáy töôùng quoác ñoä thanh tònh, nhôø nhaân duyeân tu haønh chuyeån neân thuø thaéng vaø aùnh saùng cuõng nhieàu. Vì côù sao? Vì ôû trong quoác ñoä naøy ñeàu laø Boà-taùt moät ñôøi boå xöù. Hoûi: Neáu tröôùc ñaõ noùi Boà-taùt moät ñôøi boå xöù chæ ôû treân trôøi Ñaâu-suaát, nay côù sao noùi Boà-taùt ôû caùc theá giôùi tha phöông ñeàu laø moät ñôøi boå xöù? Ñaùp: Boà-taùt moät ñôøi boå xöù ôû treân trôøi Ñaâu-snaát, ñoù laø pheùp thöôøng trong ba ngaøn theá giôùi, coøn ôû choã khaùc laø khoâng nhaát ñònh. Goïi laø thanh tònh ñeä nhaát vì chuyeån ñoåi thaân lieàn thaønh Phaät ñaïo. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt luùc haønh saùu Ba-la- maät, thaønh töïu ba möôi hai töôùng, caùc caên thanh tònh lanh lôïi, vì caùc caên thanh tònh lanh lôïi neân moïi ngöôøi yeâu kính, vì ñöôïc yeâu kính neân daàn daàn ñem phaùp ba thöøa maø ñoä thoaùt hoï. Nhö vaäy, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt luùc haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, neân hoïc thaân thanh tònh, mieäng thanh tònh. LUAÄN: Boà-taùt aáy muoán laøm cho chuùng sanh maét thaáy thaân kia thì ñaéc ñoä, cho neân duøng ba möôi hai töôùng trang nghieâm thaân. Caùc caên thanh tònh lanh lôïi, laø caùc caên maét... vöôït hôn ngöôøi khaùc; tín caên, tueä caên, caùc caên taâm soá lanh lôïi thanh tònh ñeä nhaát, ai thaáy ñöôïc ñeàu khen laø hy höõu, nghó raèng ta khoâng coù ñöôïc vieäc aáy, neân yeâu kính Boà-taùt, tín thoï Boà-taùt, Boà-taùt ñôøi ñôøi ñaày ñuû ñaïo phaùp, vaø baèng ba thöøa ñaïo maø vaøo Nieát-baøn. Caùc caên maét... ba möôi hai töôùng aáy ñeàu do thaân, khaåu nghieäp thanh tònh maø coù ñöôïc. Vì vaäy Phaät daïy Boà-taùt haõy neân thanh tònh thaân khaåu nghieäp. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt haønh saùu Ba-la-maät, ñöôïc caùc caên thanh tònh, do caên thanh tònh aáy maø khoâng töï cao, cuõng khoâng khinh haï ngöôøi khaùc. LUAÄN: Boà-taùt aáy thöôøng haønh saùu Ba-la-maät moät caùch thanh tònh saâu xa, neân ñöôïc caùc caên maét... thanh tònh lanh lôïi, ngöôøi ñeàu yeâu kính. Caùc caên thuoäc taâm soá phaùp nhö tueä caên... thanh tònh lanh lôïi khoâng

theå saùnh, chæ vì ñoä chuùng sanh. Theo leõ thöôøng theá gian, neáu ñöôïc ñieàu gì ñaëc bieät thôøi taâm töï cao, khinh caùc ngöôøi khaùc, nghó raèng: hoï khoâng coù vieäc aáy, chæ rieâng ta coù, vì nhaân duyeân aáy trôû laïi maát Phaät ñaïo. Nhö trong

Kinh noùi: Boà-taùt khinh caùc Boà-taùt khaùc, moãi nieäm moãi kieáp xa daàn Phaät ñaïo, thì phaûi trôû laïi tu Phaät ñaïo traûi baáy nhieâu kieáp aáy, vì vaäy neân khoâng töï cao, cuõng khoâng khinh haï ngöôøi khaùc. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt töø khi môùi phaùt taâm, truù ôû Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, cho ñeán khi leân ñòa vò baát thoái chuyeån, troïn khoâng ñoïa aùc ñaïo. LUAÄN: Boà-taùt aáy töø ban ñaàu laïi ñaây, raát sôï aùc ñaïo, laøm caùc coâng ñöùc, nguyeän khoâng ñoïa aùc ñaïo, cho ñeán ñòa vò baát thoái chuyeån, ôû vò ñaùo ñònh, trung gian thieàn vì sôï ñoïa aùc ñaïo neân phaùt nguyeän vaø suy nghó raèng, neáu ta ñoïa ba ñöôøng aùc thì töï ñoä khoâng coøn ñöôïc, laøm sao ñoä ngöôøi. Laïi ôû trong ba ñöôøng aùc, khi bò khoå sanh saân naõo, kieát söû taêng theâm, trôû laïi gaây nghieäp aùc, trôû laïi chòu khoå baùo, nhö vaäy voâ cuøng, bieát luùc naøo seõ ñöôïc tu haønh Phaät ñaïo? Hoûi: Neáu trì giôùi ñöôïc quaû baùo khoâng ñoïa aùc ñaïo, côù sao coøn noùi boá thí gì nöõa? Ñaùp: Trì giôùi laø caên baûn khoâng ñoïa aùc ñaïo, boá thí cuõng coù theå khoâng ñoïa. Laïi nöõa, Boà-taùt trì giôùi tuy coù theá khoâng ñoïa aùc ñaïo, nhöng sanh trong loaøi ngöôøi bò ngheøo cuøng, khoâng theå töï lôïi, laïi khoâng ích ngöôøi. Vì vaäy thöïc haønh boá thí, caùc Ba-la-maät khaùc, ñeàu coù vieäc lôïi cuûa noù. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt töø khi môùi phaùt taâm cho ñeán leân ñòa vò baát thoái chuyeån, thöôøng khoâng boû möôøi haïnh laønh. LUAÄN: Phaät daïy trì giôùi neân khoâng ñoïa aùc ñaïo, boá thí ñi theo. Nay khoâng bieát laøm theá naøo thöïc haønh Giôùi Ba-la-maät cho ñeán leân ñòa vò baát thoái chuyeån, theá neân laïi noùi thöôøng thöïc haønh möôøi haïnh laønh. Laïi nöõa, tröôùc kia noùi Boà-taùt trì giôùi khoâng beàn chaéc, laáy boá thí theo giuùp, nay chæ noùi trì giôùi beàn chaéc, khoâng boû möôøi laønh, khoâng ñoïa ba ñöôøng aùc. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt truù trong Thí Ba-la- maät, Giôùi Ba-la-maät, laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông, an laäp chuùng sanh nôi möôøi thieän ñaïo, cuõng laáy taøi vaät boá thí cho chuùng sanh. LUAÄN: Do nhaân duyeân Thí, Giôùi Ba-la-maät neân laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông. Do thöïc haønh Giôùi Ba-la-maät neân khieán chuùng sanh tín thoï möôøi ñieàu laønh; do thöïc haønh Thí Ba-la-maät neân taøi baûo caáp thí chuùng sanh, cuõng khoâng theå heát. Hoûi: Taát caû Boà-taùt ñeàu thöïc haønh hai Ba-la-maät aáy, ñeàu laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông chaêng? Ñaùp: Khoâng haún nhö vaäy. Vì sao? Vì nhö trong phaåm naøy caùc Boà-

taùt coù nhieàu caùch vaøo Phaät ñaïo; coù Boà-taùt nghe noùi nghi thöùc Chuyeån luaân Thaùnh vöông, ôû choã naøy coù theå lôïi ích chuùng sanh, neân phaùt nguyeän ôû ñoù. Coù Boà-taùt gieo nhaân duyeân laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, tuy khoâng phaùt nguyeän cuõng ñöôïc quaû baùo laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông.

Töi thöïc haønh hai Ba-la-maät neân laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, cuõng daïy chuùng sanh tu möôøi thieän ñaïo, cuõng töi haønh boá thí. Coù ngöôøi nghe sanh nghi laø moät ñôøi laøm hay ñôøi ñôøi laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, theá neân: KINH: Phaät baûo: Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt truù trong Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, voâ löôïng ngaøn vaïn ñôøi laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông, gaëp voâ löôïng traêm ngaøn chö Phaät, cuùng döôøng cung kính, toân troïng taùn thaùn. LUAÄN: Neáu Boà-taùt bieát laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông raát ích cho chuùng sanh, lieàn laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, neáu töi bieát laøm thaân khaùc coù ích lôùn hôn, cuõng laøm thaân khaùc. Laïi nöõa, muoán duøng phaùp theá gian maø ñaïi cuùng döôøng Phaät, neân laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt thöôøng vì chuùng sanh laáy phaùp soi saùng, cuõng töi soi saùng mình, cho ñeán khi ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, troïn khoâng lìa soi saùng. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt aáy ñaõ ñöôïc toân troïng ôû trong Phaät phaùp. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Vì vaäy Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, khoâng ñeå cho voïng khôûi thaân, mieäng, yù baát tònh. LUAÄN: Caùc Boà-taùt treân haønh Thí, Giôùi Ba-la-maät, ñöôïc laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông; Boà-taùt aáy chæ phaân bieät caùc kinh, ñoïc tuïng, ghi nhôù, suy nghó, phaân bieät caùc phaùp, ñeå caàu Phaät ñaïo. Laáy aùnh saùng trí tueä aáy töi lôïi ích cuõng laøm lôïi ích chuùng sanh, nhö ngöôøi ôû giöõa ñöôøng toái ñoát ñeøn, töi lôïi ích cuõng lôïi ích ngöôøi. Troïn khoâng lìa laø do nhaân duyeân aáy cho ñeán khi chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, troïn khoâng lìa aùnh saùng trí tueä. Laïi nöõa, Boà-taùt aáy, thanh tònh phaùp thí khoâng caàu danh lôïi cuùng döôøng cung kính, khoâng ham ñeä töû, khoâng yû trí tueä, cuõng khoâng töi cao, khinh khi ngöôøi khaùc; cuõng khoâng cô hieàm chaâm chích, chæ nhôù chö Phaät möôøi phöông laáy loøng töø thöôøng nghó ñeán chuùng sanh, Ta cuõng hoïc Phaät ñaïo nhö vaäy. Thuyeát phaùp khoâng döïa vaøo ñaâu, khoâng ñaém tröôùc gì, chæ vì laøm cho chuùng sanh bieát thaät töôùng caùc phaùp. Nhö vaäy thanh tònh thuyeát phaùp, ñôøi ñôøi khoâng maát aùnh saùng trí tueä, cho ñeán chöùng ñöôïc Voâ

thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ñaõ ñöôïc toân troïng laø caùc Boà-taùt treân ñöôïc nhö vaäy ñeàu ñöôïc toân troïng ñoái vôùi chuùng sanh. Khoâng ñeå cho voïng khôûi thaân, mieäng, yù baát tònh laø, thöôøng ñem taâm thanh tònh phaùp thí, khoâng neân voïng khôûi thaân khaåu yù aùc nghieäp. Vì sao? Vì neáu khôûi thaân khaåu yù aùc, thì ngöôøi nghe khoâng tín thoï. Neáu yù nghieäp baát tònh thì trí tueä khoâng saùng, trí tueä khoâng saùng thì khoâng theå kheùo haønh Boà-taùt ñaïo. Laïi nöõa, khoâng chæ moät Boà-taùt aáy, caùc Boà-taùt tröôùc nay thöïc haønh ñöôïc phaùp aáy ñeàu goïi laø toân troïng Phaät giaùo. Neáu Boà-taùt muoán haønh Boà-taùt ñaïo, ñeàu khoâng neân xen taïo toäi, khoâng ñeå cho voïng khôûi heát thaûy nghieäp toäi aùc. Taïp haønh thì ñoái vôùi vieäc haønh ñaïo khoù, khoâng theå mau thaønh Phaät ñaïo. Vì toäi nghieäp phaù hoaïi phöôùc ñöùc vaäy. KINH: Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät raèng: Thöa Theá Toân! Boà-taùt thaân nghieäp baát tònh, khaåu nghieäp baát

tònh, yù nghieäp baát tònh theá naøo? LUAÄN: Hoûi: Xaù-lôïi-phaát, trí tueä ñeä nhaát, sao khoâng bieát thaân khaåu yù aùc nghieäp? Ñaùp: Xaù-lôïi-phaát ñoái vôùi phaùp Thanh vaên thì bieát, coøn vieäc cuûa Boà-taùt khaùc neân khoâng bieát. Nhö noùi "Neáu Boà-taùt sanh taâm Thanh vaên, Bích-chi Phaät, thì aáy laø Boà-taùt phaù giôùi". Vì vaäy neân Xaù-lôïi-phaát nghi. khoâng bieát theá naøo laø Boà-taùt toäi chaúng toäi. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát bieát ba baát thieän ñaïo cuûa thaân, boán baát thieän ñaïo cuûa mieäng, ba baát thieän ñaïo cuûa yù, aáy laø thaân khaåu yù toäi. Coøn trong ñaây Phaät ñaùp, neáu Boà-taùt chaáp thuû töôùng thaân khaåu yù, aáy laø Boà-taùt thaân khaåu yù toäi. Do caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân Xaù-lôïi-phaát hoûi. KINH: Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt nghó raèng ñaây thaân, ñaây mieäng, ñaây yù, nhö vaäy chaáp thuû töùông laøm duyeân. Xaù-lôïi-phaát! AÁy goïi laø Boà-taùt thaân khaåu yù toäi. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng thuû ñaéc thaân, khoâng thuû ñaéc khaåu, khoâng thuû ñaéc yù. Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät neáu thuû ñaéc thaân, khaåu, yù, duøng thaân khaåu yù thuû ñaéc aáy, neân sanh taâm xan tham, taâm phaïm giôùi, taâm saân, taâm giaûi ñaõi, taâm loaïn, taâm si... Neân bieát Boà-taùt aáy, khi haønh saùu Ba-la-maät khoâng theå tröø nghieäp thoâ cuûa thaân khaåu yù. LUAÄN: Phaät khai thò Xaù-lôïi-phaát raèng, ôû trong phaùp khoâng, Boà-taùt khoâng thaáy ba nghieäp, aáy laø voâ toäi; neáu thaáy ba nghieäp, aáy laø toäi. ÔÛ trong phaùp Thanh vaên, möôøi baát thieän ñaïo, aáy laø toäi nghieäp; trong phaùp Ñaïi thöøa, thaáy coù thaân, mieäng, yù laøm, aáy laø toäi. Vì sao? Vì coù laøm, coù thaáy,

ngöôøi laøm, ngöôøi thaáy, ñeàu laø hö doái. Ngöôøi thoâ thì toäi thoâ, ngöôøi teá thì toäi teá. Nhö khi xa lìa coõi Duïc, thì naêm duïc, naêm trieàn caùi laø aùc toäi, Sô thieàn thu nhieáp thieän giaùc quaùn laø voâ toäi; khi lìa Sô thieàn vaøo Nhò thieàn, thì giaùc quaùn laø toäi; Nhò thieàn thu nhieáp taâm hyû thieän laø voâ toäi, cho ñeán Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù cuõng nhö vaäy. Vaøo trong thaät töôùng caùc phaùp, thì heát thaûy caùc quaùn, caùc kieán, caùc phaùp, ñeàu goïi laø toäi. Ngöôøi Tieåu thöøa, vì sôï ba aùc ñaïo neân cho möôøi ng- hieäp baát thieän laø toäi; coøn ngöôøi Ñaïi thöøa cho söï sanh taâm chaáp tröôùc thuû töôùng caùc phaùp, traùi vôùi ba moân giaûi thoaùt, aáy goïi laø toäi. Vì vieäc khaùc aáy, neân goïi laø Ñaïi thöøa. Neáu coøn thaáy coù ba nghieäp aáy, tuy khoâng khôûi aùc, cuõng khoâng goïi laø beàn chaéc; khoâng thaáy thaân khaåu yù aáy laø caên baûn cuûa ba nghieäp, aáy laø beàn chaéc. Boà-taùt aáy ngoä phaùp khoâng, neân khoâng thaáy ba vieäc aáy; neáu duøng ba vieäc aáy thì khôûi leân töôùng xan tham, töôùng phaïm giôùi, töôùng saân, töôùng giaûi ñaõi, töôùng taùn loaïn. töôùng ngu si. Nhaân khoâng neân quaû cuõng khoâng, nhö khoâng caây thì khoâng coù boùng in. Neáu quaùn ñöôïc nhö vaäy thì tröø nghieäp thaân khaåu yù. Hoûi: Tröôùc ñaây noùi toäi nghieäp, nay sao noùi thoâ nghieäp? Ñaùp: Thoâ nghieäp toäi nghieäp khoâng khaùc, toäi töùc laø thoâ, khoâng goïi laø teá. Laïi nöõa, ngöôøi Thanh vaên cho thaân khaåu nghieäp baát thieän laø thoâ, yù nghieäp baát thieän laø teá. Caùc kieát söû saân nhueá, taø kieán... laø thoâ

toäi, caùc kieát söû tham aùi, kieâu maïn... laø teá toäi. Ba aùc giaùc töôûng laø duïc töôûng, saân töôûng, naõo töôûng goïi laø thoâ; giaùc töôûng baø con, giaùc töôûng quoác ñoä, giaùc töôûng khoâng cheát, goïi laø teá. Chæ giaùc töôûng thieän, goïi laø vi teá. Caùc giaùc töôûng naøy, trong Ñaïi thöøa ñeàu noùi laø thoâ, vì vaäy neân noùi laø thoâ toäi. KINH: Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Boà-taùt ma-ha-taùt laøm sao tröø thaân khaåu yù nghieäp? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt khoâng thuû ñaéc thaân, khoâng thuû ñaéc khaåu, khoâng thuû ñaéc yù, nhö vaäy Boà-taùt ma-ha-taùt tröø ñöôïc thaân, khaåu, yù nghieäp. Laïi nöõa, Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt töø khi môùi phaùt taâm tu möôøi thieän ñaïo, khoâng sanh taâm Thanh vaên, khoâng sanh taâm Bích-chi Phaät; Boà-taùt ma-ha-taùt nhö vaäy tröø thaân khaåu yù thoâ nghieäp. LUAÄN: Hoûi: Nhöõng gì laø thaân khaåu yù teá nghieäp, traùi laïi laø thoâ? Ñaùp: Nhö tröôùc ñaõ coù noùi. Laïi nöõa, nghieäp cuûa ngöôøi phaøm phu laø thoâ ñoái vôùi Thanh vaên, ng- hieäp cuûa Thanh vaên laø thoâ ñoái vôùi Ñaïi thöøa. Laïi nöõa, nghieäp nhô laø thoâ, nghieäp khoâng nhô laø teá; nghieäp laøm

nhaân duyeân sanh ra khoå thoï laø thoâ, nghieäp khoâng laøm nhaân duyeân sanh ra khoå thoï laø teá; nghieäp coù giaùc coù quaùn laø thoâ, nghieäp khoâng giaùc khoâng quaùn laø teá. Laïi nöõa, thaáy coù ngaõ cho ñeán coù ngöôøi bieát, ngöôøi thaáy laø thoâ, neáu khoâng thaáy ngaõ cho ñeán ngöôøi bieát, ngöôøi thaáy chæ thaáy ba nghieäp, naêm uaån, möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi laø teá. Laïi nöõa, coù sôû kieán goïi laø thoâ, khoâng sôû kieán goïi laø teá. Vì vaäy Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát, neáu Boà-taùt khoâng thuû ñaéc töôùng thaân khaåu yù, thì khi aáy tröø heát ba nghieäp thoâ. Laïi nöõa, khi môùi phaùt taâm truù trong roát raùo khoâng, heát thaûy phaùp khoâng theå coù ñöôïc, maø thöôøng thöïc haønh möôøi thieän ñaïo, khoâng khôûi taâm Thanh vaên, Bích-chi Phaät, duøng taâm khoâng thuû töôùng, hoài höôùng taát caû thieän caên ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì ñoù goïi laø Boà-taùt tröø thaân khaåu yù thoâ nghieäp, goïi laø thanh tònh. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät tònh Phaät ñaïo, haønh Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba- la-maät, Tinh taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät thì ñoù goïi laø Boà-taùt ma-ha- taùt tröø thoâ nghieäp cuûa thaân, khaåu, yù. Xaù-lôïi-phaát, baïch Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Theá naøo laø Phaät ñaïo cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Phaät ñaïo laø Boà-taùt ma-ha-taùt khoâng thuû ñaéc thaân, khoâng thuû ñaéc mieäng, khoâng thuû ñaéc yù, khoâng thuû ñaéc Thí Ba-la- maät cho ñeán khoâng thuû ñaéc Baùt-nhaõ Ba-la-maät; khoâng thuû ñaéc Thanh vaên, Bích-chi Phaät; khoâng thuû ñaéc Boà-taùt, khoâng thuû ñaéc Phaät. Xaù-lôïi- phaát! AÁy goïi laø Phaät ñaïo cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt, ñoù nghóa laø caùc phaùp khoâng theå coù ñöôïc. LUAÄN: Boà-taùt aáy nöông toång töôùng saùu Ba-la-maät maø laøm tònh Phaät ñaïo. Hoûi: Xaù-lôïi-phaát theo Phaät nghe bieát tröø ba aùc ba thoâ töùc laø laøm tònh Phaät ñaïo, sao nay coøn hoûi? Ñaùp: Tröôùc noùi töôùng ba nghieäp thanh tònh, nay noùi töôùng taát caû phaùp thanh tònh; tröôùc noùi löôïc, nay noùi töôùng rieâng; tröôùc chæ khoâng thuû ñaéc

töôùng ba nghieäp, nay khoâng thuû ñaéc töôùng saùu Ba-la-maät, töôùng caùc hieàn thaùnh, Boà-taùt vaø Phaät, aáy goïi laø tònh Phaät ñaïo. Vì heát thaûy phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Khoâng theå coù ñöôïc thaân cho ñeán khoâng theå coù ñöôïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät; aáy goïi laø phaùp khoâng. Khoâng theå coù ñöôïc Thanh vaên cho ñeán Phaät; aáy goïi laø chuùng sanh khoâng. Boà-taùt truï trong hai khoâng aáy, daàn daàn chöùng ñöôïc Nhaát thieát baát khaû ñaéc khoâng. Baát khaû ñaéc khoâng

töùc laø thaät töôùng caùc phaùp. Nghóa Baát khaû ñaéc khoâng naøy nhö trong chöông Möôøi taùm khoâng ôû tröôùc ñaõ noùi. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh saùu Ba-la- maät, khoâng gì phaù hoaïi ñöôïc. Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät: Baïch Theá Toân! Laøm sao Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh saùu Ba-la-maät, khoâng gì phaù hoaïi ñöôïc? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Neáu Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh saùu Ba-la- maät, khoâng nghó coù saéc uaån cho ñeán thöùc uaån, khoâng nghó coù maét cho ñeán yù; khoâng nghó coù saéc cho ñeán phaùp; khoâng nghó coù nhaõn giôùi cho ñeán phaùp giôùi; khoâng nghó coù Boán nieäm xöù cho ñeán Taùm thaùnh ñaïo phaàn; khoâng nghó coù Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät; khoâng nghó coù Möôøi löïc cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung; khoâng nghó coù quaû Tu- ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn; khoâng nghó coù Bích-chi Phaät cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Boà-taùt ma-ha-taùt haønh nhö vaäy taêng ích saùu Ba- la-maät, khoâng gì phaù hoaïi ñöôïc. LUAÄN: Phaät vì Xaù-lôïi-phaát duøng nhieàu caùch phaân bieät caùc Boà-taùt, tieáp ñeán noùi coù Boà-taùt khi môùi phaùt taâm ñaõ khoâng gì phaù hoaïi ñöôïc. Xaù- lôïi-phaát kinh ngaïc vui möøng cung kính caùc Boà-taùt, theá neân hoûi Boà-taùt chöa döùt kieát söû, chöa chöùng thaät phaùp, vì nhaân duyeân gì maø khoâng theå phaù hoaïi. Phaät ñaùp raèng, neáu Boà-taùt khoâng nghó coù saéc, cho ñeán khoâng nghó coù Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñöôïc phaùp khoâng aáy cuõng ñöôïc chuùng sanh khoâng. Neáu laø phaùp khoâng, ngöôøi quaùn khoâng cuõng khoâng, truù ôû trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät voâ ngaïi aáy, khoâng gì coù theå phaù hoaïi ñöôïc. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt truù trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñaày ñuû trí tueä. Do trí tueä aáy thöôøng khoâng ñoïa aùc ñaïo, khoâng sanh trong haïng ngöôøi teä aùc, khoâng laøm ngöôøi ngheøo cuøng, thoï ñöôïc thaân theå khoâng bò ngöôøi, trôùi, A-tu-la chaùn gheùt. LUAÄN: Boà-taùt aáy töø ñôøi tröôùc laïi ñaây öa vui trí tueä, hoïc taát caû kinh saùch, quaùn saùt suy nghó, nghe löôïm caùc phaùp, töï duøng trí tueä suy tìm thaät töôùng trong heát thaûy phaùp. Ñöôïc thaät töôùng heát thaûy phaùp, neân ñöôïc chö Phaät thaâm taâm aùi nieäm. Vì nhaân duyeân cuûa voâ löôïng trí tueä vaø phöôùc ñöùc aáy, neân thaân taâm ñaày ñuû, thöôøng höôûng thuï giaøu vui, khoâng ñieàu gì khoâng theå. KINH: Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Theá naøo laø trí tueä cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Boà-taùt ma-ha-taùt duøng trí tueä aáy thaønh töïu

vieäc thaáy möôøi phöông Haèng haø sa chö Phaät vaø nghe Phaùp, thaáy Taêng, cuõng thaáy coõi Phaät nghieâm tònh; Boà-taùt ma-ha-taùt duøng trí tueä aáy, khoâng khôûi Phaät töôûng, khoâng khôûi Boà-taùt töôûng, khoâng khôûi Thanh vaên, Bích-chi Phaät töôûng, khoâng khôûi ngaõ töôûng, khoâng khôûi Phaät quoác töôûng; duøng trí tueä aáy thöïc haønh Thí Ba-la-maät, cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng Thí Ba-la-maät, cho ñeán thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät; thöïc haønh Boán nieäm xöù, cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng Boán nieäm xöù, cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng Möôøi taùm phaùp khoâng chung. Naøy Xaù-lôïi-phaát! AÁy goïi laø trí tueä cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Duøng trí tueä aáy coù theå ñaày ñuû heát thaûy phaùp, cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng cuûa heát thaûy phaùp. LUAÄN: Trong ñaây Phaät daïy hai thöù trí tueä: 1. Phaân bieät phaù hoaïi caùc phaùp maø khoâng chaáp thuû töôùng. 2. Khoâng tröôùc taâm, khoâng thuû töôùng, thaáy möôøi phöông chö Phaät, nghe Phaùp. Hoûi: Laøm sao haønh Thí Ba-la-maät maø khoâng thuû ñaéc töôùng thí? Ñaùp: Khoâng thuû ñaéc töôùng moät, töôùng khaùc, töôùng thaät, töôùng khoâng trong boá thí. Boá thí aáy do nhaân duyeân hoøa hôïp sanh, töø nôi boá thí aáy laøm cho chuùng sanh ñöôïc phöôùc vui vaø khuyeán trôï Phaät ñaïo. Vì vaäy, thöïc haønh boá thí cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng boá thí. Nghóa khoâng thuû ñaéc nhö treân ñaõ noùi. Cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung cuõng nhö vaäy. AÁy goïi laø trí tueä Boà-taùt, coù theå ñaày ñuû heát thaûy phaùp maø khoâng thuû ñaéc caùc phaùp. KINH: Naøy Xaù-lôïi-phaát! Coù Boà-taùt ma-ha-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, saïch nôi naêm maét: Maét thòt, maét trôøi, maét tueä, maét phaùp, maét Phaät. Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Boà-taùt maét thòt saïch theá naøo? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Coù Boà-taùt maét thòt thaáy xa ñöôïc traêm do tuaàn, coù Boà-taùt maét thòt thaáy xa ñöôïc hai traêm do tuaàn, coù Boà-taùt maét thòt thaáy moät coõi Dieâm-phuø-ñeà, coù Boà-taùt maét thòt thaáy ñöôïc hai chaâu thieân haï, ba chaâu thieân haï, boán chaân thieân haï. Coù Boà-taùt maét thòt thaáy ñöôïc tieåu thieân theá giôùi, coù Boà-taùt maét thòt thaáy ñöôïc trung thieân theá giôùi, coù Boà-taùt maét thòt thaáy ñöôïc ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Naøy Xaù-lôïi-phaát! AÁy laø Boà-taùt ma-ha-taùt maét thòt saïch. LUAÄN: Hoûi: Sao Phaät khoâng noùi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät sanh naêm maét, maø laïi noùi saïch naêm maét? Ñaùp: Boà-taùt tröôùc coù maét thòt, cuõng coù moät phaàn boán maét kia, vì caùc

toäi kieát söû che laáp neân khoâng ñöôïc trong saïch, nhö göông taùnh noù chieáu saùng, vì nhô neân khoâng thaáy, neáu tröø nhô thì chieáu saùng nhö cuõ. Boà-taùt haønh saùu Ba-la-maät, Dieät caùc phaùp nhô, neân maét ñöôïc trong saïch. Maét thòt: Do nghieäp nhaân duyeân neân trong saïch, maét trôøi do thieàn ñònh vaø nghieäp nhaân duyeân neân trong saïch, ba maét kia do tu voâ löôïng trí tueä vaø phöôùc ñöùc nhaân duyeân neân trong saïch. Toái ñaïi Boà-taùt maét thòt raát thuø thaéng, thaáy ñöôïc ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Hoûi: Neáu trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi coù traêm öùc nuùi Tu-di. caùc nuùi Thieát Vi, goø ñoài, caây coái laøm chöôùng ngaïi

thì laøm sao thaáy khaép ñöôïc? Neáu thaáy ñöôïc thì caàn gì duøng maét trôøi? Neáu khoâng thaáy ñöôïc, thì sao trong ñaây noùi thaáy ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi? Ñaùp: Khoâng vì chöôùng ngaïi neân thaáy, neáu khoâng chöôùng ngaïi thì thaáy ñöôïc ba ngaøn theá giôùi, nhö xem baøn tay khoâng khaùc. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Maét trôøi cuûa Boà-taùt coù hai thöù: 1. Do söùc thieàn ñònh maø ñöôïc. 2. Do quaû baùo cuûa haønh nghieäp ñôøi tröôùc maø ñöôïc. Do nghieäp baùo sanh maét trôøi thöôøng ôû trong maét thòt, vì vaäy caùc vaät trong ba ngaøn theá giôùi khoâng theå laøm ngaên ngaïi. Nhôø maét trôøi môû chöôùng ngaïi maø maét thòt ñöôïc thaáy. Theá neân maét thòt ñöôïc goïi laø maét trôøi, do quaû baùo sanh, thöôøng ôû tröôùc maët, khoâng ñôïi phaûi nhieáp taâm. Hoûi: Phaät laø Theá Toân, coù löïc thaáy cuøng khaép, côù sao chæ thaáy moät ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, chöù khoâng thaáy nhieàu hôn? Ñaùp: Neáu maét thòt maø quaù ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi coøn thaáy ñöôïc thì ñaâu caàn maét trôøi, vì maét thòt thaáy khoâng ñeán kòp, môùi tu hoïc maét trôøi. Laïi nöõa, ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, kieáp ban sô cuøng moät luùc sanh ra, kieáp taän cuøng, moät luùc dieät ñi, ngoaøi theá giôùi, voâ öông soá do tuaàn ñeàu laø hö khoâng; trong hö khoâng thöôøng coù gioù, maét thòt traùi vôùi gioù, vì traùi neân khoâng theå thaáy xuyeân qua theá giôùi khaùc. Hoaëc coù Boà-taùt ôû treân caûnh ba ngaøn theá giôùi, keå veà soá ñaïo chöùng, cuõng coù theå thaáy theá giôùi gaàn cuûa phöông khaùc. Hoûi: Boà-taùt vaø Phaät sao khoâng chöùa nhoùm voâ löôïng phöôùc ñöùc thanh tònh, ñeå laøm cho maét thòt ôû xa cuõng thaáy ñöôïc? Ñaùp: Nhaân duyeân maét thòt hö doái khoâng saïch, nhaân duyeân maét trôøi trong saïch, neáu khoâng maét trôøi, seõ taäp luyeän maét thòt, cöôõng laøm cho thaáy xa. Laïi nöõa, nhö trong Kinh noùi, cöïc xa thaáy ñöôïc ba ngaøn theá giôùi. Phaät phaùp khoâng theå nghó baøn, kinh phaùp raát nhieàu hoaëc coù theå thaáy xa,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 39 304

chæ trong ñaây khoâng noùi maø thoâi. Boà-taùt nhoû xa thaáy Phaät ñaïo, thaáy ñöôïc hai ngaøn trung thieân theá giôùi, vì khoâng gieo nhaân duyeân haønh nghieäp thanh tònh neân nhoû, coøn ngöôøi khoâng baèng thì thaáy ñöôïc tieåu thieân theá giôùi; laïi ngöôøi khoâng baèng nöõa thì thaáy boán chaâu thieân haï (chaâu Nam Dieâm-phuø-ñeà, Baéc-cu-loâ, Ñoâng Uaát-ñôn-vieät, vaø Taây Ngöu-hoùa) moät nuùi Tu-ñi, moät maët trôøi maët traêng. Laïi thaáy ba chaâu thieân haï, hai chaâu thieân haï, moät chaâu thieân haï, ngaøn do tuaàn cho ñeán traêm do tuaàn; aáy goïi laø maét thòt saïch toái tieåu. Hoûi: Sao khoâng noùi chín möôi, taùm möôi... do tuaàn cho laø nhoû? Ñaùp: Chuyeån luaân thaùnh vöông thaáy ñöôïc xa quaù hôn ngöôøi khaùc. Laïi coù ngöôøi do nhaân duyeân ñôøi tröôùc ñoát ñeøn... neân ñöôïc caên maét kieân coá, coù theå thaáy xa, tuy xa nhöng khoâng thaáy ñöôïc traêm do tuaàn. Vì vaäy, Boà-taùt nhoû thì thaáy ñöôïc traêm do tuaàn. Hoûi: Maët trôøi maët traêng ôû treân caùch maët ñaát boán vaïn hai ngaøn do tuaàn, ngöôøi ñeàu troâng thaáy, côù sao khoâng theå thaáy traêm do tuaàn, thaáy traêm do tuaàn ñaâu ñuû keå? Ñaùp: Maët trôøi maët traêng tuy xa, töï coù aùnh saùng chieáu trôû laïi mình, neân ngöôøi ñöôïc troâng thaáy, caùc maøu saùc khaùc khoâng nhö vaäy. Laïi maët trôøi maët traêng ôû xa, tuy thaáy maø ñieân ñaûo. Vì sao? Vì maët trôøi maët traêng vuoâng troøn naêm traêm do

tuaàn maø troâng thaáy khoâng quaù nhö chieác quaït; lôùn maø thaáy nhoû, ñieân ñaûo chaúng thaät. Boà-taùt maét thòt khoâng nhö vaäy. Hoûi: Boà-taùt ñaõ ñöôïc maét thòt, thaáy ñöôïc vieäc gì? Ñaùp: Thaáy saéc coù theå thaáy. Nghóa saéc ñaõ noùi roõ trong chöông noùi veà saéc uaån. KINH: Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Boà-taùt ma-ha- taùt coù maét trôøi trong saïch theá naøo? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Boà-taùt ma-ha-taùt coù maét trôøi thaáy ñöôïc choã trôøi Töù thieân vöông troâng thaáy; thaáy ñöôïc choã trôøi Ba möôi ba, trôøi Daï- ma, trôøi Ñaâu-suaát ñaø, trôøi Hoùa-laïc, trôøi Tha-hoùa-töï-taïi troâng thaáy; thaáy ñöôïc choã vua Phaïm thieân cho ñeán trôøi Saéc cöùu caùnh troâng thaáy. Choã maét trôøi cuûa Boà-taùt thaáy ñöôïc, thì trôøi Töù thieân vöông cho ñeán trôøi Saéc Cöùu Caùnh ñeàu bieát ñeàu thaáy. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Maét trôøi cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt aáy thaáy chuùng sanh trong möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi chö Phaät, cheát ñaây sanh kia. Naøy Xaù-lôïi-phaát! AÁy laø maét trôøi saïch cuûa Boà-taùt. LUAÄN: Maét trôøi cuûa Boà-taùt coù hai: 1. Do quaû baùo ñöôïc 2. Do tu thieàn ñöôïc. Do quaû baùo ñöôïc thì thöôøng hôïp vôùi maét thòt maø duøng, duy

trong ñeâm toái thì chæ duøng maét trôøi. Caùc ngöôøi ñöôïc quaû baùo coù maét trôøi, thì thaáy boán chaâu thieân haï vaø caùc trôøi coõi Duïc; thaáy döôùi khoâng thaáy treân, Boà-taùt ñöôïc quaû baùo coù maét trôøi thì thaáy ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Maét trôøi do thieàn ñònh lìa duïc maø coù ñöôïc thì thaáy, nhö ñaõ noùi ôû chöông Thieân nhaõn minh trong möôøi löïc tröôùc kia. Boà-taùt duøng maét trôøi aáy thaáy chuùng sanh möôøi phöông haèng haø sa theá giôùi, sanh cheát, toát xaáu, laønh döõ, vaø nhaân duyeân nghieäp laønh döõ, khoâng gì chöôùng ngaïi. Heát thaûy ñeàu thaáy choã trôøi Töù thieân vöông cho ñeán trôøi Saéc Cöùu Caùnh troâng thaáy, laïi coù theå thaáy xa hôn, maø chö thieân aáy khoâng bieát ñöôïc choã maét trôøi cuûa Boà-taùt troâng thaáy. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy ra khoûi ba coõi, ñöôïc phaùp taùnh sanh thaân, ñöôïc Boà-taùt möôøi löïc. Do caùc nhaân duyeân nhö vaäy, maét trôøi cuûa Boà-taùt saïch, baøn veà maét trôøi cuûa caùc Boà-taùt khaùc, nhö trong chöông taùn thaùn naêm thaàn thoâng cuûa Boà-taùt ñaõ noùi roõ. KINH: Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät raèng: Baïch Theá Toân! Boà-taùt Ma-ha- taùt maét tueä saïch theá naøo? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: Boà-taùt coù maét tueä khoâng nghó raèng coù phaùp hoaëc höõu vi hoaëc voâ vi, hoaëc theá gian hoaëc xuaát theá gian, hoaëc höõu laäu hoaëc voâ laäu. Boà-taùt coù maét tueä, khoâng phaùp gì khoâng thaáy, khoâng phaùp gì khoâng nghe, khoâng phaùp gì khoâng hay, khoâng phaùp gì khoâng bieát. Naøy Xaù-lôïi-phaát! AÁy laø Boà-taùt ma-ha-taùt maét tueä saïch. LUAÄN: Maét thòt khoâng thaáy ñöôïc vieäc ôû ngoaøi vaät chöôùng, laïi khoâng theå thaáy xa, cho neân caàu maét trôøi. Maét trôøi tuy laïi thaáy ñöôïc, nhöng cuõng laø hö doái. Thaáy töôùng moät, töôùng khaùc, töôùng nam töôùng nöõ, töôùng caây coû... vì thaáy caùc vaät hoøa hôïp hö doái, cho neân caàu maét tueä. Trong maét tueä khoâng coù caùc loãi nhö theá. Hoûi: Neáu nhö vaäy, theá naøo laø töôùng traïng maét tueä? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Chaùnh kieán trong Taùm thaùnh ñaïo laø töôùng traïng maét tueä; vì thaáy ñöôïc thaät töôùng cuûa naêm thoï uaån, vaø phaù caùc phieàn naõo. Coù

ngöôøi noùi: Tueä duyeân ñöôïc Nieát-baøn, goïi laø maét tueä, vì sôû duyeân laø Nieát-baøn khoâng theå phaù hoaïi, neân trí tueä aáy chaúng phaûi hö doái. Coù ngöôøi noùi: Tueä töông öng vôùi ba moân giaûi thoaùt, aáy goïi laø maét tueä. Vì sao? Vì tueä aáy môû ñöôïc cöûa Nieát-baøn. Coù ngöôøi noùi: Trí tueä hieän tieàn quaùn ñöôïc thaät teá, roõ raøng thaâm nhaäp, thoâng ñaït bieát heát, aáy goïi laø maét tueä. Coù ngöôøi noùi: Thoâng ñaït ñöôïc phaùp taùnh, thaúng qua khoâng ngaïi. Coù ngöôøi noùi: Ñònh taâm bieát caùc phaùp töôùng nhö, aáy goïi laø maét

tueä. Coù ngöôøi noùi: Phaùp khoâng aáy laø maét tueä. Coù ngöôøi noùi: Trong Baát khaû ñaéc khoâng cuõng khoâng coù phaùp khoâng; aáy goïi laø maét tueä. Coù ngöôøi noùi: Möôøi taùm khoâng ñeàu laø maét tueä. Coù ngöôøi noùi: Si vaø tueä chaúng phaûi moät, chaúng phaûi khaùc, phaùp theá gian khoâng khaùc xuaát theá gian, phaùp xuaát theá gian khoâng khaùc theá gian. Phaùp theá gian töùc laø xuaát theá gian, phaùp xuaát theá gian töùc laø theá gian. Vì sao? Vì khaùc nhau laø khoâng theå coù ñöôïc. Caùc quaùn döùt (quaùn höõu, voâ, nhaát, dò, thöôøng, voâ thöôøng, ngaõ, voâ ngaõ... N D), caùc taâm haønh chuyeån trôû laïi khoâng ñi ñaâu (töùc taâm khoâng chaïy theo caùi gì -N D) döùt heát thaûy ngoân ngöõ, thaéng theá gian nhö Nieát-baøn, chaúng khaùc. Ñöôïc trí tueä aáy, goïi laø maét tueä. Laïi nöõa, trong ñaây Phaät töï noùi: Boà-taùt coù maét tueä, ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng nghi hoaëc höõu vi hoaëc voâ vi, hoaëc theá gian, hoaëc xuaát theá gian, hoaëc höõu laäu, hoaëc voâ laäu... aáy goïi laø maét tueä. Neáu Boà-taùt thaáy höõu vi, theá gian, höõu laäu, töùc ñoïa vaøo trong höõu kieán; neáu thaáy voâ vi, xuaát theá gian, voâ laäu töùc laø ñoïa vaøo trong voâ kieán. Hai kieán höõu voâ aáy boû, laáy tueä khoâng hyù luaän, haønh theo trung ñaïo, aáy goïi laø maét tueä. Ñöôïc maét tueä aáy, khoâng phaùp gì khoâng thaáy, khoâng phaùp gì khoâng nghe, khoâng phaùp gì khoâng hay, khoâng phaùp gì khoâng bieát. Vì sao? Vì ñöôïc maét tueä aáy phaù caùc phaùp taø vaïy, caùc phaùp voâ minh, toång töôùng bieät töôùng, moãi moãi ñeàu nhö phaùp. Hoûi: A-la-haùn, Bích-chi Phaät cuõng ñöôïc maét tueä, côù sao khoâng noùi khoâng phaùp gì khoâng thaáy, khoâng phaùp gì khoâng nghe, khoâng phaùp gì khoâng hay, khoâng phaùp gì khoâng bieát? Ñaùp: Maét tueä coù hai thöù: 1. Toång töôùng. 2. Bieät töôùng. Thanh vaên, Bích-chi Phaät chæ thaáy toång töôùng caùc phaùp, laø voâ thöôøng, khoå, khoâng... coøn Phaät duøng tueä quaùn thaáy caû toång töôùng bieät töôùng; caùc phaùp Thanh vaên, Bích-chi Phaät tuy coù maét tueä maø coù löôïng coù haïn. Laïi nöõa, maét tueä cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät, tuy thaáy thaät töôùng caùc phaùp, vì nhaân duyeân ít neân maét tueä cuõng ít, khoâng theå soi khaép phaùp taùnh. Ví nhö ñeøn daàu vaø tim tuy saïch maø vì nhoû neân khoâng theå chieáu roäng. Maét tueä cuûa chö Phaät chieáu thaät taùnh caùc phaùp, taän cuøng ngaàn meù, vì vaäy neân khoâng phaùp gì khoâng thaáy, khoâng phaùp gì khoâng nghe, khoâng phaùp gì khoâng tri, khoâng phaùp gì khoâng thöùc. Ví nhö khi kieáp taän, löûa ñoát ba ngaøn theá giôùi, saùng khoâng ñaâu khoâng chieáu. Laïi nöõa, neáu maét tueä cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät khoâng phaùp

gì khoâng bieát, thì coù khaùc gì vôùi baäc Nhaát thieát trí? Boà-taùt ñôøi ñôøi chöùa nhoùm phöôùc ñöùc trí tueä khoå haïnh, duøng vaøo vieäc gì? Hoûi: Phaät duøng maét Phaät, khoâng phaùp gì khoâng bieát, chöù chaúng phaûi laø maét tueä, vaäy sao nay noùi maét tueä khoâng phaùp gì khoâng bieát? Ñaùp: Maét tueä khi thaønh Phaät bieán thaønh maét Phaät, vì caùc phieàn naõo voâ minh... vaø taäp khí ñaõ dieät, neân ñoái vôùi heát thaûy phaùp ñeàu bieát roõ. Nhö trong chöông Phaät nhaõn noùi khoâng phaùp gì khoâng thaáy, nghe, hay, bieát. Vì vaäy maét thòt, maét trôøi, maét tueä, maét phaùp, khi thaønh Phaät maát teân cuõ, chæ coøn goïi laø maét Phaät. Ví nhö boán soâng lôùn coõi Dieâm-phuø- ñeà (AÁn Ñoä) chaûy vaøo bieån thì maát teân cuõ. Vì sao? Vì maét thòt do nghieäp phieàn naõo höõu laäu sanh, neân hö doái khoâng thaät, chæ coù maét Phaät khoâng hö doái. Maét trôøi cuõng do nhaân duyeân thieàn ñònh hoøa hôïp sanh, hö doái khoâng theå thaät thaáy vaät. Maét tueä, maét phaùp, vì taäp khí phieàn naõo chöa heát, khoâng roát raùo thanh tònh neân phaûi boû. Trong maét Phaät khoâng coù sai laàm, cuøng taän bieân teá vì vaäy maét tueä cuûa A-la-haùn, Bích-chi Phaät khoâng theå roát raùo thanh tònh, neân khoâng theå phaùp gì cuõng thaáy ñöôïc. Hoûi: Phaät hieän taïi ñöôïc quaû baùo maét thòt, coù theå thaáy saéc, vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Maét thòt tuy sanh nhaõn thöùc, maø Phaät khoâng theo taùc duïng cuûa noù, khoâng cho laø thaät, nhö trong chöông Thaùnh thaàn thoâng töï taïi noùi: Phaät baûo A-nan, coù khi maét thaáy saéc ñeïp sanh taâm chaùn gheùt, coù khi maét thaáy saéc xaáu sanh taâm khoâng chaùn gheùt, hoaëc coù khi thaáy saéc maø khoâng sanh taâm oâ ueá khoâng oâ ueá, chæ sanh taâm xaû boû. Nhö vaäy thì maét thòt khoâng coù thieát duïng gì. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Khi ñöôïc thaùnh ñaïo, naêm caên thanh tònh khaùc xöa. Laïi nöõa, caùc phaùp roát raùo khoâng, vaø caùc phaùp thoâng suoát voâ ngaïi, caû hai chung laø maét tueä.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.